

Warszawa, 1 października 2021 r.

Opinia Głównego Eksperta ZPP ds. energetyki nt. wydarzeń z sektora energetycznego: sierpień – wrzesień 2021

Pomimo okresu wakacyjnego, odnotowaliśmy znaczącą aktywność rządu w zakresie transformacji energetycznej, co wskazuje na świadomość zagrożeń wynikających z opóźnień legislacyjnych w tym zakresie. ZPP z dużym zadowoleniem obserwuje dynamikę działań w tym obszarze. Postulujemy o dalsze rozwijanie prac związanych z transformacją systemu energetycznego i uniezależnieniem naszego kraju od paliw kopalnych.

ZPP dostrzega również potencjał do większej aktywności dyplomatycznej rządu w obszarze pakietu Fit for 55. Niewątpliwie, wspomniana regulacja to najistotniejsze wyzwanie dla rodzimej energetyki, ponieważ Polska nie będzie w stanie osiągnąć do 2030 r. celów określonych w unijnym pakiecie. Brak możliwości realizacji wspomnianych założeń wynika z odmiennej – w stosunku do pozostałych państw członkowskich – specyfiki polskiej energetyki. Tym samym, władze wykonawcze powinny dążyć do uzyskania odstępstwa, które pozwalałoby Polsce na dochodzenie do neutralności energetycznej w mniej restrykcyjnym tempie. Uważamy, że jedynie świadome i skuteczne działania dyplomatyczne mogą przynieść pożądane skutki w tym zakresie.

W sierpniu i wrześniu br., w ramach polskiego sektora energetyki odnotowano następujące zdarzenia:

Sejm uchwalił nowelizację ustawy OZE

11 sierpnia, na posiedzeniu plenarnym Sejmu odbyło się trzecie czytanie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw. Sejm przyjął ustawę, tym samym kierując ją do dalszego procedowania w Senacie.

Ustawa między innymi przewiduje, że po notyfikacji pomocy publicznej w Komisji Europejskiej, wytwórcy energii z OZE będą mogli ubiegać się o wsparcie w ramach systemu aukcyjnego do końca 2027 r.

Dodatkowo, nastąpić ma przedłużenie do 30 czerwca 2047 r. maksymalnego okresu otrzymywania wsparcia dla instalacji, w szczególności dotyczącego:

- obowiązku zakupu niewykorzystanej energii elektrycznej po stałej cenie albo prawa do dopłaty do ceny rynkowej energii elektrycznej w ramach tzw. systemów FIT oraz FIP;

- obowiązku zakupu energii elektrycznej po stałej cenie albo prawa do dopłaty do ceny rynkowej energii elektrycznej w ramach systemu aukcyjnego.

Ustawa zawiera również delegację do wydania rozporządzenia określającego ilości i wartości energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, które będą mogły zostać sprzedane w drodze aukcji w latach kalendarzowych 2022 – 2027. Co istotne, przedmiotowe ilości i wartości nie będą mogły zostać zmniejszone w drodze zmiany tego rozporządzenia.

Ustawa przewiduje ograniczenie obowiązku koncesyjnego dla przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą w małych instalacjach OZE, poprzez podniesienie minimalnego progu dla koncesji z łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej 0,5 MW do 1 MW lub mocy osiągalnej cieplnej w skojarzeniu z 0,9 MW do 3 MW.

Na poziomie ustawy potwierdzona zostanie dotychczasowa praktyka Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, dotycząca sposobu określania łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej instalacji OZE (moc zainstalowana oznacza łączną moc znamionową czynną generatora, modułu fotowoltaicznego lub ogniwa paliwowego podaną przez producenta na tabliczce znamionowej).

Rozporządzenie określające poziom obowiązku umarzania świadectw pochodzenia zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw

12 sierpnia, w Dzienniku Ustaw zostało opublikowane *rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie zmiany wielkości udziału ilościowego sumy energii elektrycznej wynikającej z umorzonych świadectw pochodzenia potwierdzających wytworzenie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w 2022 r.* Zgodnie z rozporządzeniem, wysokość poziomu obowiązku umarzania zielonych certyfikatów w 2022 r. została określona na poziomie 18,5 %. Rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od publikacji.

Nowe wymagania przy przyłączeniu OZE

Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/631 z dnia 14 kwietnia 2016 r. ustanowiło kodeks sieci, dotyczący wymogów w zakresie przyłączenia jednostek wytwórczych do sieci (Network Code Requirements for Generators, w skrócie NCRfG). Kodeks miał wejść w życie 27 kwietnia 2019 r. po trzyletnim okresie przejściowym, jednak w tym czasie nie udało się utworzyć akredytowanych jednostek certyfikujących spełniających ogólnokrajowe wytyczne dla programów certyfikacji, dlatego przesunięto datę rozpoczęcia jego stosowania do końca lipca 2021 r.

W związku z tym, 1 sierpnia 2021 r. oficjalnie zakończył się okres przejściowy i tym samym, proces przyłączenia modułów wytwarzania energii do sieci elektroenergetycznej nie może być już przeprowadzony na podstawie deklaracji zgodności. Od teraz należy stosować certyfikaty na zgodność z wymogami NCRfG (bez względu na przyjęty program certyfikacji) lub certyfikaty na zgodność z normą

PN – EN 50549-1 i/lub PN – EN 50549-2 – w obu przypadkach wyłącznie wraz z dokumentem potwierdzającym przystąpienie do procesu uzyskania certyfikatu - zgodnie z zawartą umową z jednostką certyfikującą. Dokumenty będzie można składać do 30 kwietnia 2022 r.

Po tej dacie, obowiązywać będzie bezwzględny wymóg stosowania certyfikatów określonych w NCRfG. Certyfikat sprzętu musi potwierdzać spełnienie wymogów NCRfG oraz Wymogów ogólnego stosowania, czyli dokumentu opracowanego na podstawie NCRfG i zatwierzonego przez Prezesa URE. Przed wystawieniem certyfikatu sprzętu, powinny zostać przeprowadzone badania w oparciu o program certyfikacji zgodny z polskim dokumentem pt. *Warunki i procedury wykorzystania certyfikatów w procesie przyłączania modułów wytwarzania energii do sieci elektroenergetycznych*. Opisane elementy muszą zostać potwierdzone przez jednostkę akredytującą w procesie uzyskiwania akredytacji. Akceptowalne są także certyfikaty wydawane przez zagraniczne jednostki, o ile spełniają wyżej omówione warunki.

W lipcu produkcja energii elektrycznej wzrosła o 16,3%

Jak podał Główny Urząd Statystyczny, produkcja energii elektrycznej w lipcu br. wzrosła o 16,3% r/r (5,2% wzrostu w ujęciu miesięcznym) i wyniosła 14,39 TWh. W przypadku okresu styczeń – lipiec 2021 r. odnotowano wzrost na poziomie 12,2% r/r do 100,19 TWh.

Wcześniej Polskie Sieci Elektroenergetyczne podały, że w lipcu produkcja energii elektrycznej ogółem wzrosła o 20,64% r/r do 14,41 TWh. W okresie styczeń-lipiec br. wzrost produkcji wyniósł 13,33% r/r do 97,5 TWh.

W 2020 r. emisja gazów cieplarnianych w Polsce spadła do 373,68 tys. kt ekwiwalentu CO₂

Jak poinformował wiceminister klimatu i środowiska Adam Guibourgé-Czetwertyński, według przybliżonej inwentaryzacji gazów cieplarnianych w 2020 r. emisja gazów cieplarnianych w Polsce spadła r/r do 373 675,391 kt ekwiwalentu CO₂. W 2019 r. emisja wyniosła 390 744,67 kt ekwiwalentu CO₂.

Wielkość emisji gazów cieplarnianych w Polsce, bez bilansu emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w sektorze użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa (tzw. LULUCF) spadła w 2020 r. o 17 140,49 kt ekwiwalentu CO₂ w porównaniu do 2015 r.

Całkowita krajowa emisja gazów cieplarnianych w 2019 r., wyłączając emisję i pochłanianie gazów cieplarnianych z sektora LULUCF, w porównaniu do roku bazowego (1988 r.) spadła o 32,6%. Ostateczne dane dotyczące emisji w ubiegłym roku będą dostępne w 2022 r.

MKiŚ: projekty realizowane w ramach piaskownic powinny przynieść wymierną korzyść transformacji energetycznej

W wydanym komunikacie Ministerstwo Klimatu i Środowiska wyjaśniło, że *piaskownica regulacyjna to konstrukcja prawna umożliwiająca podmiotom gospodarczym działanie w bezpiecznym środowisku testowym w celu eksperymentowania z danym projektem lub usługą na złączonych zasadach.*

Minister środowiska, Michał Kurtyka ocenia, że piaskownice regulacyjne przyczynią się do promocji nowych rozwiązań na rynkach energetycznych i testów ich skuteczności, a realizowane projekty powinny przynieść wymierną korzyść transformacji energetycznej.

Resort wskazał, że w Polsce wprowadzenie piaskownic regulacyjnych wiąże się przede wszystkim z dodatkowymi uprawnieniami regulatora. Dzięki nim, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki mógłby ograniczać wymogi regulacyjne dla innowatorów, aby ułatwić tym podmiotom testowanie projektu mającego na celu wdrożenie np. innowacyjnych technologii, produktów czy usług.

Jak zaznaczyło Ministerstwo, wśród głównych celów, jakie mają realizować piaskownice, znajduje się przyspieszenie rozwoju sektora energetycznego poprzez ułatwienie innowacyjnym rozwiązaniom wejścia na rynek. W tym przypadku, istotna jest możliwość sprawdzenia nowych technologii i modeli biznesowych, które w codziennych warunkach - bez zastosowania odpowiednich odstępstw - nie mogłyby być testowane.

Sejm odrzucił poprawkę Senatu do nowelizacji ustawy OZE

17 września, Sejm na posiedzeniu plenarnym odrzucił poprawkę Senatu do nowelizacji *ustawy o odnawialnych źródłach energii*, przywracając przepis umożliwiający przekazywanie w dzierżawę gruntów rolnych pod budowę jednostek wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych.

Za przekazywanie w dzierżawę gruntów spółkom kapitałowym działającym w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych – nadzorowanych przez ministra do spraw aktywów państwowych i prowadzących inwestycje OZE odpowiedzialny jest Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. Niniejsza procedura nie przewiduje rozpisywania przetargów.

Nowelizacja ustawy OZE trafiła do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów

W II kwartale 2022 r. Rząd planuje przyjąć *projekt ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw* (numer wykazu UC99) – wynika z wpisu do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów.

Zgodnie z opublikowanym wpisem, regulacje, które będą zawarte w nowelizacji dotyczą następujących obszarów:

I. Biometan;

II. Klastry energii;

III. Transpozycja Dyrektywy RED II w następujących obszarach:

- Ciepłownictwo i chłodnictwo (art. 23-24 RED II),
- Gwarancje pochodzenia (art. 19 RED II),
- Krajowy Punkt Kontaktowy OZE (art. 16 RED II),
- Procedury administracyjne (art. 15-16 RED II),
- Partnerski handel energią – peer-to-peer (art. 21 RED II),
- Pozostałe przepisy REDII wymagające wdrożenia;

IV. Modernizacja instalacji odnawialnych źródeł energii (zwanymi dalej „OZE”);

V. Wsparcie kontynuacyjne dla instalacji OZE, którym upływa 15-letni system wsparcia;

VI. Hybrydowe instalacje OZE;

VII. Morska energetyka wiatrowa (przepisy uzupełniające).

Organem odpowiedzialnym za opracowanie projektu jest Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Przekazanie do konsultacji publicznych i uzgodnień międzyresortowych projektu nowelizacji ustawy o OZE resort klimatu planuje w czwartym kwartale bieżącego roku.

Obecnie, w obrębie tematyki związanej z energetyką i środowiskiem trwają prace legislacyjne w następującym zakresie :

- Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw
- Projekt rozporządzenia w sprawie szczegółowego zakresu informacji gromadzonych w centralnym rejestrze oszczędności energii finalnej oraz sposobu uwierzytelniania osób upoważnionych wpisanych do wykazu
- Projekt rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego
- Projekt rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło
- Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu przeciwdziałania przestępczości środowiskowej

- Projekt rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie wartości referencyjnych oszczędności energii finalnej dla przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej oraz sposobu obliczania tych wartości

Włodzimierz Ehrenhalt

Główny Ekspert ds. Energetyki